

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Legii privind reorganizarea transfrontalieră a societăților comerciale

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de Lege privind reorganizarea transfrontalieră a societăților comerciale (în continuare – Proiect de lege) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (în continuare – MDED), cu suportul Comisiei Europene în cadrul proiectului „EU integration project 100283 - Contract NDICI-GEO-ENEST 2025/483-169”.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Elaborarea Proiectului de lege derivă din angajamentul asumat în scopul armonizării cadrului normativ național și din contribuția Republicii Moldova la Pachetul de extindere al Comisiei Europene pe Capitolul 6 „Dreptul societăților comerciale”. Proiectul este în concordanță cu acțiunile prevăzute în Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025–2029 Clusterul 2, Piața internă, Anexa A capitolul 6 , dreptul societăților comerciale, (acțiunea 3, cu termen de aprobare în Parlament decembrie 2026) aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306 din 28.05.2025 Proiectul de lege face parte din eforturile Guvernului de finalizare a transpunerii Directivei (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (text codificat), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 169 din 30 iunie 2017, p. 46, CELEX: 32017L1132 (în continuare – Directiva), astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2019/2121 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019 de modificare a Directivei (UE) 2017/1132 în ceea ce privește transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere (în continuare – Directiva (UE) 2019/2121). Entitățile vizate de proiectul de lege sunt societățile pe acțiuni (în continuare – SA) și societățile cu răspundere limitată (în continuare – SRL), guvernate de dreptul Republicii Moldova.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În prezent, Directiva este transpusă parțial în legislația Republicii Moldova, având în vedere: a) transpunerea anterioară a directivelor abrogate și codificate în Directivă (Directiva 82/891/CEE, Directiva 89/666/CEE, Directiva 2005/56/CE, Directiva 2009/101/CE, Directiva 2011/35/UE și Directiva 2012/30/UE); și b) transpunerea parțială anterioară a Directivei în ceea ce privește constituirea online a societăților comerciale și a sucursalelor societăților străine. S-a constatat că, din totalul de 214 articole ale Directivei: – 71 de articole sunt transpuse integral (100%); – 49 de articole sunt transpuse parțial (1–99%); – 78 de articole nu sunt transpuse (0%); – 17 articole nu necesită transpunere sau nu pot fi transpuse (n/a). Eforturile actuale ale Guvernului pentru finalizarea transpunerii Directivei, în măsura maximă posibilă, includ: a) proiectul de lege elaborat de Comisia Națională a Pieței Financiare (în continuare – CNPF) și promovat de Ministerul Finanțelor, care transpune art. 57, art. 59 alin. (2) și (3), art. 60 alin. (1) și (2), art. 62, art. 63 alin. (1) lit. b), art. 82 lit. e) și g), precum și art. 113–115 din Directivă; b) proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale), elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, care transpune Capitolul III din Directivă – „Procedurile online (constituirea, înregistrarea și depunerea), publicitatea și

registrele” (art. 13–42), precum și celelalte dispoziții ale Directivei care nu au fost deja transpuse și care nu fac obiectul celorlalte proiecte de lege incluse în efortul curent al Guvernului;

c) prezentul proiect de lege, care transpune Titlul II din Directivă, și anume:

- Capitolul I – Transformările transfrontaliere ale societăților comerciale (art. 86a–86t);
- Capitolul II – Fuziunile transfrontaliere ale societăților comerciale (art. 118–134);
- Capitolul III – Divizările transfrontaliere ale societăților comerciale (art. 160a–160u).

Cadrul normativ actual al Republicii Moldova nu conține reglementări specifice privind reorganizările transfrontaliere ale societăților pe acțiuni și ale societăților cu răspundere limitată. Dispozițiile art. 204–219 din Codul civil privind reorganizarea persoanelor juridice (transformarea, fuziunea și dezmembrarea) au fost concepute exclusiv pentru reorganizările interne și nu pot fi aplicate operațiunilor cu element de extraneitate reglementate de Directivă, întrucât:

- nu prevăd mecanismul certificatului prealabil;
- nu instituie un mecanism de control al caracterului abuziv sau fraudulos al operațiunii;
- nu sunt corelate cu sistemul BRIS;
- nu reglementează mecanismele de protecție a asociaților prin dreptul de retragere; și
- nu reglementează regimul special privind implicarea salariaților, prevăzut de Directiva 2001/86/CE.

Această lacună normativă creează un obstacol juridic pentru societățile pe acțiuni și societățile cu răspundere limitată din Republica Moldova care intenționează să participe la piața unică europeană prin operațiuni de restructurare transfrontalieră. Din perspectiva jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, un asemenea obstacol este incompatibil cu libertatea de stabilire prevăzută la art. 49 și 54 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (a se vedea cauzele C-411/03 SEVIC Systems, C-210/06 Cartesio, C-378/10 VALE și C-106/16 Polbud).

Prezentul proiect de lege elimină această lacună prin instituirea unui cadru normativ special aplicabil celor trei tipuri de operațiuni reglementate de Titlul II al Directivei.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Directiva (UE) 2019/2121 urmărește facilitarea exercitării libertății de stabilire de către societățile de capital în cadrul pieței unice europene, prin armonizarea procedurilor aplicabile reorganizărilor transfrontaliere și instituirea unor garanții uniforme pentru asociați, creditorii și salariați.

Proiectul de lege transpune aceste reguli și instituie un cadru normativ previzibil și sigur, care permite societăților pe acțiuni și societăților cu răspundere limitată din Republica Moldova să participe la transformări, fuziuni și divizări transfrontaliere împreună cu societăți din alte state membre ale Spațiului Economic European.

3.1.1. Elementele-cheie ale proiectului de lege

Proiectul de lege este structurat în cinci capitole:

Capitolul I – Dispoziții generale;

Capitolul II – Transformările transfrontaliere;

Capitolul III – Fuziunile transfrontaliere;

Capitolul IV – Divizările transfrontaliere;

Capitolul V – Dispoziții finale.

Având în vedere că regulile procedurale aplicabile celor trei tipuri de operațiuni transfrontaliere (transformări, fuziuni și divizări) sunt, în mare parte, similare, Capitolele III și IV preiau, prin norme de trimitere, dispozițiile detaliate ale Capitolului II, cu adaptările necesare fiecărui tip de operațiune.

Metoda de reglementare

Normele transpuse prin Proiectul de lege nu sunt exclusiv norme materiale (care stabilesc obligații aplicabile doar societăților din Republica Moldova și autorităților naționale), ci reprezintă o combinație de trei categorii: norme de drept internațional privat (conflictuale și de competență jurisdicțională), norme materiale și norme de procedură, reflectând structura capitolelor transpuse din Directivă.

Normele conflictuale determină legea aplicabilă unui anumit element al operațiunii transfrontaliere, iar normele de competență jurisdicțională stabilesc autoritatea competentă a statului respectiv. Esența operațiunilor transfrontaliere constă în coexistența a două sisteme de drept: pentru anumite elemente se aplică dreptul Republicii Moldova și sunt competente autoritățile naționale, iar pentru alte elemente se aplică dreptul statului de destinație și sunt competente autoritățile acelui stat. Prin urmare, nu se poate susține că dreptul Republicii Moldova ar reglementa conduita autorităților din alte state, acesta aplicându-se exclusiv elementelor și competențelor care îi revin.

Ca punct de pornire, Proiectul de lege adoptă o tehnică de reglementare abstractă, preluând structura generică a Directivei: normele sunt formulate pentru situația în care o societate dintr-un stat membru (SM1) se transformă, fuzionează sau se divide implicând un alt stat membru (SM2), Republica Moldova putând ocupa, după caz, poziția SM1 sau SM2. Această abordare a fost preferată față de varianta dublării articolelor pentru fiecare direcție a operațiunii (Republica Moldova ca „stat de plecare” și Republica Moldova ca „stat de destinație”), variantă care ar fi crescut considerabil volumul textului fără a aduce un plus de valoare normativă. Totuși, pentru claritate, în numeroase cazuri au fost introduse alineate distincte pentru ipoteza în care Republica Moldova este „stat de plecare”, respectiv „stat de destinație”.

Avantajele acestei metode sunt:

- (a) fidelitatea față de textul Directivei, reducând riscul de erori sau lacune de transpunere; și
- (b) facilitarea verificării conformității de către autoritățile competente.

Dezavantajul constă în nivelul de abstractizare necesar aplicării normelor: practicianul (juristul societății, autoritatea publică sau instanța de judecată) trebuie să determine mai întâi, în fiecare situație concretă, dacă Republica Moldova acționează ca SM1 sau SM2 și să identifice elementele pentru care este aplicabil dreptul național. Această exigență metodologică este însă inerentă domeniului reorganizărilor transfrontaliere și are totodată un efect pozitiv, întrucât reduce riscul aplicării automate și nejustificate a legii naționale (lex fori) în situații în care Directiva impune aplicarea dreptului altui stat membru.

Elemente-cheie pe Capitle:

Capitolul I – Dispoziții generale (art. 1–5)

Art. 1. Scopul legii

Proiectul de lege creează cadrul legal necesar pentru ca SA și SRL din Republica Moldova să participe la transformări, fuziuni și divizări transfrontaliere cu societăți din alte state membre ale Spațiului Economic European.

Prezenta lege nu se aplică reorganizărilor interne (la care participă exclusiv societăți autohtone), acestea fiind reglementate în continuare de dispozițiile Codului civil (art. 204–219), de Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni și de Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată.

Art. 2. Noțiuni

Aparatul noțional al proiectului de lege urmează în mod fidel Directiva. Câteva soluții terminologice necesită justificare expresă:

- Noțiunea de „participațiune” este utilizată ca termen generic care acoperă, în funcție de tipul societății, acțiuni, părți sociale sau alte titluri de valoare reprezentând capitalul social al societății. Soluția urmează abordarea din legislația României și este necesară întrucât Directiva utilizează termenul „acțiuni” (shares), care în dreptul Republicii Moldova are un sens restrâns, limitat la SA. Utilizarea termenului generic permite aplicarea unitară a normelor atât pentru SA, cât și pentru SRL, în conformitate cu terminologia Codului civil.
- Noțiunea de „societate autohtonă” este definită prin criteriul înregistrării în Registrul de stat al persoanelor juridice (RSPJ). S-a optat pentru evitarea trimiterii directe la Legea nr. 135/2007 și Legea nr. 1134/1997, pentru a preveni necesitatea modificării definiției în cazul în care aceste acte normative vor fi înlocuite ulterior. Sucursalele societăților străine înregistrate în RSPJ nu constituie „societăți autohtone”.

- Noțiunea de „societate străină” include societățile guvernate de dreptul unui alt stat membru BRIS și care au una dintre formele juridice prevăzute în Anexa II la Directivă. Adăugirea „precum și o altă formă juridică dacă intră sub incidența Directivei (UE) 2017/1132” transpune caracterul deschis al listei prevăzut la art. 119 alin. (1) lit. b) din Directivă. Efectul acestei definiții este excluderea reorganizărilor transfrontaliere cu societăți din state terțe BRIS (de exemplu, SUA, Ucraina, Turcia). Această soluție este conformă domeniului de aplicare al Directivei și practicii statelor membre.
- Noțiunea de „stat membru” include, în sensul prezentei legi: (a) statele membre ale Uniunii Europene, (b) statele membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb (Islanda, Liechtenstein și Norvegia), precum și (c) Republica Moldova. Includerea Republicii Moldova în această definiție nu echivalează cu statutul de stat membru al Uniunii Europene, ci reflectă calitatea de participant la sistemul BRIS. Această soluție este necesară pentru aplicarea uniformă a dispozițiilor Directivei. După aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, includerea va avea justificare deplină. Soluția urmează modelul art. 25120 din Legea română nr. 31/1990 și art. 4331 din Codul comercial estonian.

Art. 3. Subiecții în drept să participe la o reorganizare transfrontalieră

Articolul stabilește trei reguli de fond:

- Doar SA și SRL autohtone pot participa la reorganizări transfrontaliere în temeiul prezentei legi. Alte persoane juridice autohtone (cooperative, întreprinderi de stat, organizații necomerciale) nu intră sub incidența prezentei legi, fiind posibile reglementări speciale pentru alte categorii de persoane juridice.
- Sunt excluse de la aplicarea legii societățile aflate în situații speciale:
 - (a) societăți în curs de lichidare care au început distribuirea activelor;
 - (b) societăți supuse instrumentelor de rezoluție bancară conform Legii nr. 232/2016 sau Regulamentului (UE) 2021/23;
 - (c) societăți în procedură de insolabilitate, observație sau restructurare preventivă conform Legii nr. 149/2012;
 - (d) societăți supuse măsurilor de prevenire a crizelor.
 Excluderea se aplică și organismelor de plasament colectiv.
- Se exclude aplicarea art. 204–219 din Codul civil în cazul reorganizărilor transfrontaliere. Această soluție asigură coerența reglementării și evită suprapunerea regimurilor juridice. Reorganizările transfrontaliere sunt guvernate de un cadru procedural autonom (proiect comun, certificat prealabil, mecanisme de protecție a creditorilor, regim al salariaților), distinct de regimul intern. Aplicarea cumulativă ar genera conflicte de procedură și riscuri de neconformitate cu acquis-ul.

Soluția corespunde modelelor adoptate de jurisdicții luate ca repere comparative:

- Germania a introdus Cartea a VI-a din Umwandlungsgesetz (§§ 305–345), prin UmRUG din februarie 2023, ca regim separat față de cărțile 2–5 privind reorganizările interne;
- Estonia a introdus subcapitolele 6 ale Capitolelor 31 și 32 din Äriseadustik, plus Capitolul 33 subcapitolul 11, prin amendamentele de transpunere din 2023, ca regim distinct față de reorganizările interne;
- România a introdus Capitolele IV–VI ale Titlului VI din Legea nr. 31/1990 (art. 251²⁰–251⁸⁰), prin Legea nr. 222/2023, distincte de regimul intern de la art. 238–251²⁸.

Excluderea de la aplicare nu înlătură legile speciale privind societățile. Pentru Legea SA, proiectul de lege paralel privind modificarea unor acte normative (anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale) introduce regula priorității prezentei legi față de regulile Legii SA aplicabile reorganizărilor. Pentru Legea SRL, o asemenea regulă de prioritate nu este necesară, întrucât Legea SRL nu conține norme procedurale privind reorganizările; în Legea SRL s-au inclus prin proiectul de lege paralel doar norme speciale privind votul asupra acestei chestiuni la adunarea generală a asociaților.

Art. 4. Autoritatea competentă autohtonă

Proiectul de lege desemnează CNPF ca autoritate competentă pentru SA autohtone și organul înregistrării de stat (Agenția Servicii Publice – ASP) ca autoritate competentă pentru SRL autohtone.

Soluția pentru SA corespunde cu rolul actual al CNPF în eliberarea autorizațiilor pentru reorganizările interne ale SA și, în fond, certificatul prealabil al reorganizării transfrontaliere va substitui autorizația de reorganizare eliberată la moment de CNPF pentru reorganizarea internă a SA.

Fiecare autoritate competentă:

- eliberează certificatul prealabil al reorganizării transfrontaliere atunci când Republica Moldova este stat membru de plecare;

- aprobă reorganizarea transfrontalieră atunci când Republica Moldova este stat membru de destinație.

Fiecare autoritate competentă este abilitată să adopte regulamentul propriu privind procedura aplicată: CNPF va adopta regulamentul său pentru SA autohtone, iar ASP – pentru SRL autohtone.

Art. 5. Dispoziții comune privind procedura administrativă

Procedura administrativă este guvernată de prezenta lege și, în completare, de Codul administrativ. Articolul instituie patru reguli comune relevante:

1.**Procedura online** (alin. (2)). Cererea de eliberare a certificatului prealabil sau, după caz, de aprobare a reorganizării transfrontaliere, inclusiv prezentarea oricăror informații și documente, poate fi depusă integral online, fără prezență fizică, prin utilizarea serviciilor de încredere conform Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere. Norma transpune art. 86m(4) din Directivă coroborat cu art. 13g(3)(c) din Directivă.

2.**Verificarea identității** (alin. (3)). În cazul suspiciunilor rezonabile de fals cu privire la identitatea solicitantului sau reprezentantului, autoritatea poate solicita prezența fizică sau informații/documente suplimentare. Norma transpune art. 13g(8) din Directivă.

3.**Obligația de a dubla cererea pe suport de hârtie prin set scanat electronic** (alin. (4)). Este necesară în contextul în care autoritatea competentă (ASP sau CNPF) va fi ținută să transmită setul de documente pentru examinare altor autorități consultate. Impunerea sarcinii digitalizării pe autoritate ar atrage costuri și amânări de timp. În mod practic, această soluție va însemna că societățile vor prefera să depună actele doar în format online, deși legal va fi posibilă și depunerea pe suport de hârtie.

4.**Taxele de examinare** (alin. (5) și (6)). Se stabilesc două taxe: 25.000 lei pentru examinarea cererii de eliberare a certificatului prealabil și 5.000 lei pentru examinarea cererii de aprobare a reorganizării transfrontaliere. Taxele se varsă la bugetul autorității competente. Quantumul taxei pentru certificatul prealabil (25.000 lei) este mai mare decât taxa aplicată de CNPF pentru reorganizările interne ale SA, care este de 15.000 lei conform pct. 10.3 din anexa la Hotărârea CNPF nr. 52/1 din 31.10.2025. Diferența se justifică prin complexitatea sporită a analizei unei reorganizări transfrontaliere, care necesită consultarea altor autorități (Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciul Vamal, Consiliul Concurenței) și efectuarea controlului antiabuz.

Capitolul II – Transformările transfrontaliere (art. 6–26)

Capitolul II conține regulile detaliate aplicabile acestei operațiuni, iar Capitolele III și IV preiau aceste reguli prin trimiteri, cu adaptările specifice.

Art. 7. Dreptul aplicabil transformării transfrontaliere. Articolul aplică principiul „dreptul statului de plecare guvernează partea de procedură prealabilă certificatului; dreptul statului de destinație guvernează partea de procedură ulterioară”.

Art. 8. Proiectul de transformare transfrontalieră. Organul executiv al societății întocmește proiectul de transformare transfrontalieră, care trebuie să cuprindă un set minim de informații.

Art. 9. Raportul organului executiv adresat asociaților și salariaților. Articolul transpune art. 86e din Directivă. Organul executiv întocmește un raport explicativ și justificativ care precizează implicațiile transformării asupra activității economice viitoare a societății, cu o secțiune destinată asociaților și o secțiune destinată salariaților. După cum permite Directiva, Proiectul de lege a optat ca societățile cu asociat unic să fie exceptate integral de la obligația de a întocmi raportul (similar: legislația română și estoniană).

Art. 10. Raportul evaluatorului. Articolul transpune art. 86f din Directivă. Societatea este obligată să asigure că unul sau mai mulți specialiști în evaluarea bunurilor (*evaluatori*) din cadrul *întreprinderii de evaluare* analizează proiectul de transformare transfrontalieră și întocmesc un raport scris către

asociați, cu cel puțin o lună înainte de adunarea generală. Terminologia urmează art. 93 alin. (10) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, iar detaliile privind calificările întreprinderilor de evaluare sunt cuprinse în Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare.

Și aici, societățile cu asociat unic și societățile în care toți asociații renunță în scris la elaborarea raportului sunt exceptate (similar: art. 251⁴⁵(4) din Legea română). S-a precizat că renunțarea poate îmbrăca trei forme: declarație scrisă față de societate, acord scris între asociați sau hotărâre a adunării generale (inclusiv hotărârea de aprobare a transformării).

Art. 11. Publicitatea prealabilă aprobării proiectului. Proiectul de transformare transfrontalieră și notificarea pentru asociați, creditori și reprezentanții salariaților se pun la dispoziția publicului în RSPJ cu cel puțin o lună înainte de adunarea generală. Față de opțiunea Directivei (**Estonia a ales să ceară publicarea, România a ales să nu o ceară**), Proiectul de lege alege să ceară publicarea pentru a asigura transparența procedurii și accesul facil al persoanelor interesate, inclusiv prin sistemul BRIS. RSPJ-ul Republicii Moldova fiind deja electronic, costurile suplimentare pentru ASP sunt minime. Taxele percepute de ASP nu pot depăși recuperarea costurilor asociate prestării serviciilor.

Art. 12. Aprobarea de către adunarea generală a proiectului. Adunarea generală decide aprobarea proiectului printr-o hotărâre, modificând concomitent actul de constituire. Adunarea generală își poate rezerva dreptul de a condiționa implementarea transformării de ratificarea expresă a aranjamentelor referitoare la participarea salariaților (opțiune nepreluată de România – art. 251⁴⁸ din Legea română nr. 31/1990 – dar reținută în Proiectul de lege). Hotărârea adunării generale nu poate fi anulată invocându-se exclusiv motive privind prețul de achiziție a participațiunilor sau informațiile aferente (pentru aceste motive există protecție prin compensația bănească suplimentară de la art. 13).

O cerință adăugată de Proiectul de lege este că procesul-verbal care consemnează hotărârea trebuie să identifice fiecare asociat care a votat împotriva, precum și fiecare asociat care nu a participat la adunarea generală. Această cerință este necesară pentru a îmbunătăți cunoașterea de către autoritatea competentă a asociaților care au drept de retragere conform art. 13.

Cvorumul și votul calificat necesare pentru aprobarea transformării transfrontaliere sunt transpuse separat, prin proiectul de lege paralel privind modificarea unor acte normative (anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale), în art. 49 și art. 58 din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată și în art. 48 alin. (3) lit. n), art. 60 alin. (2) și (3) din Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni.

Art. 13. Protecția asociaților în cazul transformării transfrontaliere. Articolul instituie *dreptul de retragere* al asociaților dezacord cu transformarea: ei pot înstrăina participațiunile către societate în schimbul unui preț de achiziție adecvat. Asociatul exercită dreptul în termen de o lună de la adoptarea hotărârii, prin depunerea unei declarații scrise (inclusiv prin e-mail) la sediul societății; termenul de o lună este unul de decădere, astfel încât asociatul pierde dreptul dacă nu îl exercită în termen. Plata prețului are loc în termen de două luni de la intrarea în vigoare a transformării. Certificatul prealabil nu poate fi emis dacă societatea nu prezintă garanții suficiente sau dovada disponibilului bănesc pentru plată (similar: art. 251⁴⁹(5) din Legea română).

O alegere de politică legislativă importantă rezidă în categoria asociaților protejați. Art. 86i(1) propoziția a doua din Directivă permite statului membru să prevadă că dreptul de retragere îl au nu doar asociații care au votat împotriva aprobării proiectului, ci și asociații care nu au participat la adunarea generală. România (art. 251⁴⁹ din Legea nr. 31/1990) și Estonia (art. 491(7) din Codul comercial) au ales să nu implementeze această extindere. Prezentul Proiect de lege alege să o implementeze pentru a asigura o protecție sporită a asociaților: dacă asociatul cunoaște că votul său nu este decisiv (de exemplu, este asociat minoritar), dar dorește să se retragă, nu este obligat să participe la adunarea generală – este suficient să depună cererea de retragere în termenul legal. Aceasta evită formalisme și asigură accesul real la dreptul de retragere.

Asociatul care a exercitat dreptul de retragere, dar consideră că prețul de achiziție nu a fost stabilit corespunzător, are dreptul să *solicite o compensație bănească suplimentară*. Dreptul la acțiune se prescrie în termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a transformării (similar: § 488 din Codul comercial al Estoniei).

Art. 14. Protecția creditorilor în cazul transformării transfrontaliere. Creditorii cu creanțe anterioare datei publicării proiectului și nescadente la acea dată beneficiază de un mecanism de protecție în trei etape:

1. Notificarea individuală a creditorilor cunoscuți în termen de 15 zile de la publicarea proiectului, cu informarea privind transformarea, garanțiile oferite prin proiect și dreptul de a cere garanții adecvate.

2. Declarația organului executiv privind solvabilitatea post-transformare (alin. (3)). Concomitent cu publicarea proiectului, organul executiv întocmește și publică o declarație pe propria răspundere care reflectă fidel situația financiară a societății și precizează că organul executiv nu cunoaște niciun motiv pentru care societatea nu ar fi în măsură, după intrarea în vigoare a transformării, să își execute obligațiile la data scadenței. Răspunderea membrilor organului executiv față de terții prejudiciați este angajată potrivit art. 2021 din Codul civil (prejudiciul cauzat prin declarație dolosivă). În acest sens, Republica Moldova are deja o bază legală adecvată pentru a se angaja răspunderea organului executiv pentru declarație inexactă, fără necesitatea unei norme speciale (cf. Considerentul nr. 25 al Directivei 2019/2121).

3. Mecanismul administrativ de constituire a garanțiilor adecvate (alin. (4)–(7)). Creditorul nemulțumit de garanțiile oferite poate cere societății, în termen de o lună, acordarea de garanții adecvate. În lipsa unui acord, creditorul poate sesiza autoritatea competentă în termen de 3 luni, solicitând ca aceasta să nu elibereze certificatul prealabil. Autoritatea va bloca eliberarea certificatului până când: (a) creanța este satisfăcută; sau (b) creditorul își dă acordul în scris asupra garanțiilor oferite; sau (c) sunt constituite garanții pe care autoritatea le apreciază ca adecvate, ținând cont de criteriile stabilite în *Considerentul nr. 24 al Directivei 2019/2121*: dacă creanța creditorului față de societate sau față de un terț are cel puțin o valoare echivalentă și are o calitate a creditului (bonitate) comparabilă cu cea dinainte de transformare, precum și dacă creanța poate fi valorificată în aceeași jurisdicție.

Mecanismul stabilit de Directivă se aplică unui **cerc restrâns** de creditori, spre deosebire de legislația în vigoare privind reorganizările interne, unde toți creditorii sunt protejați în mod egal și pot formula pretenții. Această diferență face ca reorganizarea internă să fie mai dificilă pentru societate.

Alin. (10) prevede o **regulă specială de competență jurisdicțională**: pe o perioadă de 2 ani de la data intrării în vigoare a transformării, creditorul cu creanțe anterioare publicării proiectului, indiferent de scadență, poate introduce acțiuni în instanța judecătorească în a cărei rază teritorială societatea își avea sediul în Republica Moldova înainte de transformare. **Această normă nu este un termen de prescripție sau de decădere a creanței**, ci doar un termen pentru care se menține competența jurisdicțională a instanțelor din Republica Moldova ca fost stat de plecare, chiar dacă sediul societății debitoare s-a mutat în alt stat (statul de destinație). Concluzia rezultă din Considerentul nr. 24 al Directivei 2019/2121. Norma nu aduce atingere normelor de competență ce decurg din tratatele internaționale sau din convenția arbitrală.

Art. 15. Informarea și consultarea salariaților. Articolul plasează informarea și consultarea salariaților în cadrul general prevăzut de art. 42¹ și art. 197¹ din Codul muncii nr. 154/2003. Informarea și consultarea trebuie realizate înainte de aprobarea proiectului de transformare sau a raportului organului executiv (în funcție de care survine primul), astfel încât salariaților să li se dea un răspuns motivat înainte de adunarea generală.

Art. 16. Participarea salariaților la societatea transformată. Articolul transpune art. 86l din Directivă. Transpunerea acestui articol rămâne dificilă, deoarece implică faptul că Republica Moldova a transpus sau a pus în aplicare directive și, respectiv, regulamente specifice. Provizoriu, Proiectul de lege face referire la aceste acte juridice ale UE sau la viitoarele dispoziții de drept național care le transpun sau, respectiv, le pun în aplicare.

Din același motiv, alin. (10) definește „participarea salariaților” (conform art. 2 lit. (k) din Directiva 2001/86/CE a Consiliului din 8 octombrie 2001 de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor), ca fiind influența reprezentanților salariaților asupra activităților societății prin:

a) dreptul de a alege sau de a desemna o parte dintre membrii organului de administrare sau de supraveghere al societății; sau

b) dreptul de a recomanda desemnarea unei părți ori a tuturor membrilor organului de administrare sau de supraveghere al societății și/sau de a se opune acestei desemnări.

Regula generală este că societatea transformată se supune normelor privind participarea salariaților în vigoare în statul membru de destinație. Prin derogare, se declanșează procedura specială de negociere (modelată pe Directiva 2001/86/CE privind societatea europeană) în trei situații cumulative cu opțiuni alternative:

(a) societatea care face obiectul transformării are, în cele 6 luni precedente publicării proiectului, un număr mediu de salariați echivalent cu cel puțin 4/5 din pragul național pentru declanșarea participării salariaților;

(b) dreptul statului de destinație nu prevede cel puțin același nivel de participare a salariaților precum cel practicat de societate înainte de transformare; sau

(c) dreptul statului de destinație nu prevede pentru salariații subdiviziunilor situate în alte state membre aceeași posibilitate de a-și exercita drepturile de participare.

Sunt instituite reguli de procedură pentru organul special de negociere, pentru limitarea proporției reprezentanților salariaților în cazul aplicării dispozițiilor de referință și pentru menținerea drepturilor de participare existente până la încheierea negocierilor.

Art. 17. Inițierea procedurii administrative de eliberare a certificatului prealabil transformării.

Articolul transpune art. 86m din Directivă. Autoritatea competentă exercită controlul de legalitate al transformării în ceea ce privește acele părți de procedură reglementate de dreptul statului membru de plecare și eliberează certificatul prealabil. Cererea este însoțită de un set de documente (proiectul aprobat, rapoartele, actele care consemnează hotărârea AGA, dovada plății taxei etc.). Ca parte a controlului autoritatea competentă poate solicita alte acte.

O trăsătură distinctivă a procedurii este **controlul antiabuz** instituit prin alin. (5): autoritatea competentă evaluează dacă transformarea se efectuează „*în scopuri abuzive sau frauduloase, care duc sau își propun să ducă la evaziune sau la eludarea dreptului Uniunii ori a celui intern, sau în scopuri criminale*”. Evaluarea se face de la caz la caz, ținând cont de fapte și împrejurări relevante, prin consultarea autorităților relevante.

Formularea textului **urmează fidel formularea Directivei**, fără adăugiri de criterii exhaustive. Această abordare a fost adoptată de toate statele membre UE studiate ca repere comparative: *Franța* (art. L. 236-42 din Codul comercial), *România* (art. 25152(7) din Legea nr. 31/1990), *Italia* (art. 51 și 29 din D.Lgs. nr. 19/2023), *Spania* (art. 90.6 din Decretul-Regal Lege 5/2023) și *Germania* (§ 316(3) din Umwandlungsgesetz). Conformitatea acestei abordări cu cerințele constituționale de claritate și previzibilitate a fost confirmată de **Curtea Constituțională** a Republicii Moldova prin Decizia nr. 75 din 7.05.2026, în care s-a reținut că „având în vedere varietatea de situații care pot apărea în practică, nu este nici posibil, nici rezonabil ca legislatorul să prevadă o listă exhaustivă a situațiilor în care se consideră că persoana abuzează de situația sa [...]. Multe legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică”.

Alin. (6) enumeră, cu titlu enunțiativ, indicii relevante pentru evaluarea scopului transformării: (a) inițierea procedurii de negociere privind participarea salariaților doar după invocarea de către autoritate; (b) un raport între numărul de salariați și pragul de declanșare a participării salariaților, cumulat cu absența creării de valoare în statul de destinație și cu menținerea organului executiv în Republica Moldova după transformare; (c) procesul penal sau executarea unei pedepse penale în care societatea este pusă sub învinuire; (d) procedura contravențională sau administrativă în curs care ar putea fi periclitată de transformare. Indiciile de la lit. a) și b) sunt preluate din § 343(3) din Codul comercial german, care oferă o concretizare suplimentară a Directivei; alte state membre se limitează la preluarea textului Directivei.

Alin. (8) introduce consultarea obligatorie a anumitor autorități publice prin transmiterea setului complet de acte: Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciul Vamal și Consiliul Concurenței. Autoritățile consultate sunt obligate să răspundă în 30 de zile. La rândul lor, ele pot consulta alte autorități relevante, inclusiv cele din statul de destinație (similar: § 344(2) din Codul comercial german).

Art. 18. Termenul procedurii administrative. Procedura administrativă se desfășoară în termen de 3 luni de la data primirii cererii complete – termen impus de art. 86m(7) paragraful întâi din Directivă (formula urmează art. 60 alin. (2) lit. c) din Codul administrativ). Termenul poate fi prelungit cu cel mult 3 luni suplimentare dacă este necesară evaluarea unor informații suplimentare sau desfășurarea unor activități de investigație [art. 86m(10) paragraful al doilea din Directivă]. În cazul complexității deosebite, autoritatea comunică solicitantului motivele eventualelor întârzieri înainte să expire termenele respective [art. 86m(11) paragraful al doilea din Directivă]. Procedura administrativă se suspendă până la soluționarea definitivă a litigiului dacă hotărârea AGA care a aprobat transformarea transfrontalieră face obiectul unei acțiuni în nulitate (cu excepția cazului în care acțiunea se întemeiază exclusiv pe motivele privind prețul de achiziție).

Art. 19. Soluționarea cererii de eliberare a certificatului prealabil. Autoritatea competentă eliberează certificatul prealabil când stabilește că transformarea îndeplinește toate condițiile și că formalitățile au fost finalizate, sau refuză eliberarea (cu informarea societății despre motive și posibilitatea de a remedia într-un termen rezonabil). În particular, autoritatea refuză eliberarea certificatului când stabilește că transformarea are scopuri abuzive sau frauduloase, sau când societatea are restanțe față de bugetul public național.

S-a analizat opțiunea Estoniei (§ 49110(1)(3) din Codul comercial estonian), care prevede un temei adițional de refuz atunci când autoritatea are „îndoieli serioase” privind aceste scopuri ilegale. Pe plan procedural, acest standard reduce standardul de probațiune și simplifică procesul decizional al autorității competente, însă există riscul ca o asemenea abordare să fie contrară Directivei. Legislația din alte state UE studiate nu prevede un asemenea temei adițional. Pentru a evita orice risc de neconformitate cu acquis-ul, Proiectul de lege nu preia acest temei adițional.

Art. 20–22. Transmiterea certificatului, controlul de legalitate de către statul de destinație, înregistrarea. Certificatul prealabil este transmis prin sistemul BRIS între autoritățile competente și registrele statelor membre, gratuit. Când Republica Moldova este stat de destinație, autoritatea competentă autohtonă acceptă certificatul prealabil ca probă concludentă a îndeplinirii formalităților prelabile și controlează doar partea de procedură reglementată de dreptul Republicii Moldova. Înregistrarea în RSPJ a societății transformate (când Republica Moldova este stat de destinație) sau radierea (când este stat de plecare) se face automat după primirea notificărilor prin BRIS, cu mențiuni specifice că operațiunea este rezultatul unei transformări transfrontaliere.

Art. 23–24. Data intrării în vigoare și efectele transformării. Dreptul statului de destinație stabilește data intrării în vigoare; când Republica Moldova este stat de destinație, transformarea intră în vigoare la data înregistrării societății transformate în RSPJ. Transformarea produce efectul de succesiune universală: toate activele și datoriile (inclusiv contractele, creditele, drepturile, obligațiile, raporturile de muncă) sunt ale societății transformate, iar asociații sunt în continuare asociați ai societății transformate (cu excepția celor care s-au retras).

Spre deosebire de formularea Directivei („data la care transformarea produce efecte”), Proiectul de Lege utilizează expresia „data intrării în vigoare a transformării”.

Art. 25. Standardul de conduită și răspunderea evaluatorului. Articolul angajează răspunderea evaluatorului și a întreprinderii de evaluare față de asociați și societate pentru prejudicii cauzate prin falsificarea rezultatelor evaluării, nerespectarea independenței, conștiinciozității și confidențialității, ori orice altă încălcare a obligațiilor (formulare care corespunde cu art. 93 alin. (13) din Legea nr. 1134/1997). Evaluatorul respectă cerințele de independență și imparțialitate (art. 86s din Directivă).

Art. 26. Validitatea transformării transfrontaliere. Transformarea transfrontalieră care a intrat în vigoare nu poate fi declarată nulă (art. 86u din Directivă). Această soluție asigură securitatea juridică pentru terți, asociați și creditori, în lumina caracterului ireversibil al operațiunii odată cu schimbarea sediului și înregistrările în registrele de stat ale ambelor jurisdicții. Norma nu aduce atingere prerogativelor autorităților competente în domeniul dreptului penal, prevenirii și combaterii finanțării terorismului, dreptului social, fiscalității și altor domenii, de a impune măsuri și sancțiuni după data intrării în vigoare a transformării.

Capitolul III – Fuziunile transfrontaliere (art. 27–47)

Capitolul III preia, prin anumite trimiteri, normele detaliate din Capitolul II privind transformările, cu adaptările specifice fuziunii (existența mai multor societăți participante, schimbul de participațiuni, rata de schimb).

Art. 28. Tipurile de fuziuni. Proiectul de lege transpune cele patru tipuri de fuziuni prevăzute de art. 119(1) din Directivă: (a) *fuziunea prin absorbție clasică* – una sau mai multe societăți se dizolvă fără lichidare și transferă toate activele și pasivele unei societăți absorbante existente, în schimbul emiterii de participațiuni către asociați (cu o eventuală plată în numerar de maximum 10%); (b) *fuziunea prin contopire* – două sau mai multe societăți se dizolvă fără lichidare și transferă activele/pasivele unei noi societăți; (c) *fuziunea simplificată mamă-filială* – societatea care deține toate participațiunile societății absorbite primește activele/pasivele acesteia; (d) *fuziunea fără schimb de participațiuni* – o persoană deține direct sau indirect totalitatea participațiunilor societăților care fuzionează sau asociații dețin participațiunile în aceeași proporție în toate societățile.

Alin. (2) extinde aplicarea capitolului la fuziunile în care dreptul cel puțin unuia dintre statele membre implicate permite ca plata în numerar să depășească 10%.

Astfel, tipologia diferă de tipologia fuziunilor interne.

Art. 29. Condiții privind fuziunile transfrontaliere. Articolul transpune art. 121 din Directivă: o societate care participă la o fuziune transfrontalieră trebuie să respecte dispozițiile și formalitățile dreptului intern care i se aplică, inclusiv cele referitoare la procesul decizional și la protecția salariaților (în afara celor reglementate de art. 45). Articolul rezervă aplicarea Regulamentului (CE) nr. 139/2004 privind controlul concentrărilor economice.

Art. 30. Proiectul comun de fuziune transfrontalieră. Diferența esențială față de transformare este că proiectul este *comun*, elaborat de organele executive ale tuturor societăților care fuzionează. Aceasta diferă de reglementarea națională în materie de fuziuni interne, care prevăd un contract de fuziune.

Conținutul proiectului include, în plus față de elementele specifice transformării: rata aplicabilă schimbului participațiunilor și valoarea oricărei plăți în numerar; modalitățile de distribuire a participațiunilor; data începând cu care deținerea participațiunilor dă dreptul deținătorilor să participe la profit; data de la care tranzacțiile sunt tratate contabil ca aparținând societății rezultate; informații privind evaluarea activelor și pasivelor transferate.

Art. 31–34. Publicitate, raport organ executiv, raport evaluator, aprobare adunare generală. Aceste articole urmează structura corespunzătoare din Capitolul II, cu specificul fuziunii. Două diferențe merită menționate:

1. Raportul evaluatorului în cazul fuziunii (art. 33). Fiecare societate care fuzionează poate angaja propriul evaluator, dar Directiva permite și opțiunea unui evaluator unic. Proiectul de lege preia această opțiune: la cererea comună a societăților, autoritatea competentă din statul membru al uneia dintre societățile care fuzionează sau al societății care rezultă din fuziune poate desemna sau autoriza unul sau mai mulți evaluatori care să examineze proiectul comun și să elaboreze un raport unic destinat tuturor membrilor. Soluția reduce costurile pentru societățile participante și asigură coerența evaluării.

2. Motivele de neanulare a hotărârii AGA în cazul fuziunii (art. 34 alin. (3)). Față de transformare, se adaugă motivul privind rata de schimb a participațiunilor stabilită necorespunzător – întrucât rata de schimb este o noțiune specifică fuziunilor (și divizărilor).

Art. 35. Protecția asociaților în cazul fuziunii. Dreptul de retragere se acordă asociaților care au votat împotriva sau nu au participat la AGA, *în cazul în care, în urma fuziunii, ar urma să primească participațiuni la o societate care rezultă din fuziune care ar fi reglementată de dreptul altui stat membru*. Sunt instituite și *reguli specifice contestării ratei de schimb* (alin. (8)): asociații care nu au exercitat dreptul de retragere, dar consideră rata de schimb inadecvată, pot contesta rata și pretinde plăți în numerar; procedura nu împiedică înregistrarea fuziunii, dar decizia obligă societatea rezultată. Termenul pentru societatea autohtonă este de 2 luni de la intrarea în vigoare a fuziunii (alin. (9)).

Art. 36. Protecția creditorilor. Mecanismul de protecție urmează structura din Capitolul II, cu obligația distinctă pentru *fiecare* societate participantă la fuziune (atât absorbantă, cât și absorbite) de a notifica creditorii proprii și de a întocmi declarația privind solvabilitatea.

Art. 37–42. Informarea și consultarea salariaților; procedura administrativă; transmiterea certificatului; controlul de legalitate; data intrării în vigoare; înregistrarea. Aceste dispoziții aplică în mod corespunzător regulile din Capitolul II. Pentru data intrării în vigoare (art. 41 alin. (2)), când Republica Moldova este statul societății care rezultă din fuziune: (a) la fuziunea prin absorbție în care societatea absorbantă este autohtonă – la data înregistrării modificărilor actului constitutiv în RSPJ; (b) la fuziunea prin contopire în care noua societate este autohtonă – la data înregistrării acesteia în RSPJ.

Art. 43. Efectele fuziunii transfrontaliere. Articolul transpune art. 131 din Directivă. La fuziunea prin absorbție (și cazurile asimilate ale art. 28(1)(a), (c) și (d)), toate activele și datoriile societății absorbite sunt transferate societății absorbante, asociații societății absorbite devin asociați ai societății absorbante (cu excepția celor retrași), iar societatea absorbită își încetează existența. La fuziunea prin contopire (art. 28(1)(b)), efectele sunt similare, dar către noua societate. Raporturile de muncă se transferă societății care rezultă, prin efectul fuziunii și fără necesitatea acordului salariaților.

Art. 44. Formalități simplificate. Pentru fuziunile mamă-filială deținută 100% (art. 28(1)(d)), o serie de dispoziții (privind rata de schimb, raportul evaluatorului, raportul organului executiv adresat asociaților, aprobarea de către AGA a societății absorbite) *nu se aplică*, întrucât absorbantul deține deja totalitatea participațiunilor, neexistând schimb de participațiuni. Pentru fuziunile mamă-filială cu deținere 90% sau mai mult (dar nu 100%), rapoartele independente și documentele de control sunt obligatorii numai în măsura în care legislația națională a uneia dintre societăți le prevede.

Art. 45. Participarea salariaților la societatea care rezultă din fuziune. Pragul declanșator al procedurii speciale de negociere se calculează pentru *cel puțin una* dintre societățile care fuzionează (spre deosebire de transformare, unde se calculează doar pentru societatea care face obiectul transformării). Restul regimului urmează structura din Capitolul II.

Art. 46–47. Standardul de conduită al evaluatorului; validitatea fuziunii. Aceste dispoziții aplică în mod corespunzător art. 25 și 26 din Capitolul II.

Capitolul IV – Divizările transfrontaliere (art. 48–68)

Divizarea transfrontalieră este operațiunea prin care o societate transferă (toate sau o parte din) activele și pasivele către una sau mai multe societăți beneficiare din alte state membre, fie cu dizolvare, fie fără dizolvare a societății divizate. Capitolul IV preia, prin trimiteri, normele detaliate din Capitolele II și III, cu adaptările specifice divizării.

Art. 48. Domeniul de aplicare. Capitolul se aplică divizărilor transfrontaliere la care participă o societate autohtonă. Cazul plăților în numerar de peste 10% este reglementat similar fuziunilor (alin. (2)).

Art. 49. Tipurile de divizări. Proiectul de lege transpune cele trei tipuri de divizări transfrontaliere prevăzute de Directivă: (a) divizarea completă; (b) divizarea parțială; (c) divizarea prin separare.

Astfel, tipologia diferă de tipologia fuziunilor interne. Din acest motiv și pentru a asigura o transpunere cât mai fidelă a Directivei, Proiectul de Lege nu folosește tipologia „dezmembrare = separarea sau divizare”, ci utilizează sensul autonom, de drept UE, a noțiunii „divizare”. Precizarea este importantă pentru a se evita confuzia între (i) „divizare” ca varietate a dezmembrării în cazul reorganizărilor interne, și (ii) „divizare” ca noțiune generică care cuprinde toate operațiunile prin care o societate transferă (toate sau o parte din) activele și pasivele către una sau mai multe societăți beneficiare din alte state membre, fie cu dizolvare, fie fără dizolvare a societății divizate.

Art. 50–66. Drept aplicabil, proiect, raport organ executiv, raport evaluator, publicitate, aprobare AGA, protecția asociaților, protecția creditorilor, salariați, certificat prealabil, control de legalitate, înregistrare, intrare în vigoare. Aceste articole urmează structura corespunzătoare din Capitolele II și III, cu trei adaptări specifice divizării:

1. Proiectul de divizare (art. 51) trebuie să cuprindă, în plus, *descrierea exactă a activelor și a datoriilor societății care face obiectul divizării* și o declarație privind modul în care acestea sunt repartizate între societățile beneficiare sau păstrate de societatea divizată (în caz de divizare parțială sau prin separare). În particular, proiectul trebuie să cuprindă *dispoziții privind tratarea activelor sau datoriilor care nu sunt alocate în mod explicit în proiectul de divizare*, cum ar fi activele sau datoriile

necunoscute la data întocmirii proiectului. Proiectul de Lege folosește noțiunea specifică reorganizărilor interne de „bilanț de repartiție”, ci urmează terminologia generică a Directivei.

2. Răspunderea solidară pentru creanțele nesatisfăcute (art. 57 alin. (10)–(11)). În cazul în care o creanță a unui creditor al societății care face obiectul divizării nu este satisfăcută de societatea căreia i-a fost alocată prin proiectul de divizare, răspund solidar cu aceasta celelalte societăți beneficiare ale divizării și, în cazul divizării parțiale sau prin separare, societatea care face obiectul divizării. Răspunderea fiecărei societăți este *limitată la valoarea activului net care i-a fost alocat* la data intrării în vigoare a divizării. Această regulă oferă o protecție importantă creditorilor în cazurile în care alocarea activelor și pasivelor între societățile beneficiare creează dezechilibre patrimoniale.

3. Mecanismul rezidual pentru activele și pasivele nealocate (art. 65 alin. (4)). Atunci când un activ sau o datorie nu sunt alocate expres în proiectul de divizare și interpretarea termenilor proiectului nu permite o decizie privind alocarea, acestea sunt alocate *tuturor societăților beneficiare* (sau, în caz de divizare parțială sau prin separare, tuturor societăților beneficiare și societății divizate) *proporțional cu cota din activul net alocată fiecăreia* conform proiectului. Această regulă asigură că niciun activ sau datorie nu rămâne „orfan” după divizare.

Art. 66. Formalități simplificate în cazul divizării prin separare. La divizarea prin separare, dispozițiile privind rata de schimb a participațiunilor, modalitățile de distribuire, data de participare la profit, drepturile speciale ale asociaților, alocarea participațiunilor către asociați, oferta de compensație bănească, raportul organului executiv adresat asociaților, raportul evaluatorului și protecția asociaților *nu se aplică*. Aceasta întrucât, în divizarea prin separare, asociații societății divizate nu primesc nicio participațiune la societatea beneficiară – participațiunile sunt alocate societății divizate însăși.

Art. 67–68. Standardul de conduită al evaluatorului; validitatea divizării. Aceste dispoziții aplică în mod corespunzător art. 25 și 26 din Capitolul II.

Capitolul V – Dispoziții finale (art. 69)

Art. 69. Intrarea în vigoare. Prezenta lege intră în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Această soluție este necesară întrucât funcționarea practică a legii depinde de participarea Republicii Moldova la sistemul BRIS – sistemul de interconectare a registrelor centrale, comerciale și ale societăților comerciale din statele membre UE. Sistemul BRIS este accesibil doar statelor membre UE și statelor SEE participante; accesul Republicii Moldova la BRIS va fi posibil odată cu aderarea la UE. Până la acea dată, autoritățile competente (CNP, ASP, AGE) vor avea timp adecvat pentru a-și pregăti capacitățile de implementare, inclusiv pentru a adopta regulamentele de procedură și a configura conexiunile informaționale necesare.

3.1.2. Corelarea cu legislația în vigoare

Proiectul de lege constituie o lege organică de sine stătătoare care nu modifică direct alte acte normative. Totuși, el se corelează strâns cu mai multe acte normative existente sau în curs de modificare:

1. Art. 204-219 din Codul civil sunt excluse expres de la aplicare în cazul reorganizărilor transfrontaliere. Răspunderea membrilor organului executiv pentru declarația privind solvabilitatea este angajată potrivit art. 2021 (declarație dolosivă);
2. Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali stabilește procedura de înregistrare, conținutul RSPJ și participarea la sistemul BRIS sunt completate prin proiectul de lege paralel privind modificarea unor acte normative (anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale);
3. Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni și Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată stabilesc cvorumul și votul necesar pentru aprobarea reorganizărilor transfrontaliere la adunarea generală sunt transpuse prin proiectul de lege paralel; regula priorității prezentei legi față de Legea SA în materie de reorganizare este introdusă prin același proiect paralel;

4. Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, care stabilește calificările evaluatorilor și ale întreprinderilor de evaluare;
5. Codul muncii nr. 154/2003 se aplică, în special art. 42¹ și art. 197¹ privind informarea și consultarea salariaților;
6. Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere se aplică în special pentru depunerea online a cererilor și a setului de documente;
7. Codul administrativ se aplică complementar Proiectului de lege, în special pentru regulile generale ale procedurii administrative.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu au fost identificate opțiuni alternative de reglementare la nivel de principiu. Transpunerea art. 86a–86t, art. 118–134 și art. 160a–160u din Directiva (UE) 2017/1132, astfel cum au fost introduse și modificate prin Directiva (UE) 2019/2121, constituie o obligație juridică asumată de Republica Moldova în cadrul procesului de aderare la Uniunea Europeană.

Având în vedere obiectivul strategic de integrare europeană, armonizarea cadrului normativ național cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul dreptului societăților comerciale este necesară pentru avansarea procesului de aderare. Netranspunerea standardelor europene relevante poate afecta progresul negocierilor de aderare.

Totodată, Directiva oferă statelor membre o serie de opțiuni de implementare. Pentru fiecare opțiune relevantă, prezenta notă evidențiază, la pct. 3.1, opțiunea de politică legislativă aleasă de Republica Moldova și justificarea acesteia. În sinteză:

1. Extinderea dreptului de retragere la asociații absenți. Proiectul de lege prevede extinderea acestui mecanism de protecție, spre deosebire de legislația României și a Estoniei, care îl limitează la asociații care au votat împotriva hotărârii.
2. Exceptarea societăților cu asociat unic de la obligația de întocmire a raportului organului executiv și a raportului evaluatorului. Proiectul de lege preia această opțiune, similar reglementărilor din România și Estonia.
3. Stabilirea unor indicii concrete pentru evaluarea caracterului abuziv sau fraudulos al operațiunii. Proiectul de lege preia indiciile suplimentare prevăzute la § 343 alin. (3) din Codul comercial german, pentru a asigura un grad sporit de claritate și previzibilitate în activitatea autorităților competente.
4. Instituirea unui temei suplimentar de refuz al certificatului prealabil bazat pe existența unor „îndoieli serioase”. Proiectul de lege nu preia această opțiune prevăzută la § 491¹⁰ (1) (3) din Codul comercial estonian, pentru a evita eventuale riscuri de neconformitate cu Directiva.
5. Posibilitatea adunării generale a asociaților de a condiționa realizarea reorganizării de ratificarea expresă a aranjamentelor privind participarea salariaților. Proiectul de lege preia această opțiune, spre deosebire de legislația României, care nu a implementat-o în art. 251⁴⁸ din Legea nr. 31/1990.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prevederilor proiectului de lege va presupune realizarea unor măsuri instituționale, normative și tehnice de către autoritățile publice competente, necesare pentru asigurarea funcționalității mecanismelor de reorganizare transfrontalieră a societăților comerciale.

În etapa pregătitoare, Comisia Națională a Pieței Financiare și Agenția Servicii Publice vor elabora și aproba actele normative subordonate necesare aplicării legii, inclusiv regulamentele privind procedurile de emitere a certificatului prealabil reorganizării transfrontaliere, procedurile de aprobare a reorganizării transfrontaliere și procedurile de înregistrare a operațiunilor respective în registrele de stat. Aceste activități se încadrează în atribuțiile funcționale ale autorităților respective și urmează a fi realizate în limita efectivului de personal și a alocațiilor bugetare aprobate anual.

Totodată, implementarea mecanismelor prevăzute de proiect va necesita adaptarea unor componente ale sistemelor informaționale gestionate de Agenția Servicii Publice și dezvoltarea capacităților de interoperabilitate necesare schimbului transfrontalier de date prin sistemul Business Registers Interconnection System (BRIS). În acest proces, Agenția de Guvernare Electronică va asigura suportul tehnic și dezvoltarea soluțiilor de interoperabilitate aferente. Costurile aferente dezvoltării și ajustării infrastructurii informaționale urmează a fi determinate în cadrul etapelor ulterioare de proiectare tehnică și planificare instituțională. Având în vedere că proiectul de lege va intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, autoritățile competente vor dispune de un termen suficient pentru planificarea și integrarea graduală a eventualelor cheltuieli în documentele de planificare bugetară și strategică.

În ceea ce privește consolidarea capacităților administrative, autoritățile competente vor asigura instruirea personalului implicat în aplicarea noilor proceduri și dezvoltarea competențelor necesare pentru exercitarea controlului de legalitate, cooperarea administrativă și schimbul de informații cu autoritățile competente din alte state. Aceste activități urmează a fi realizate, de regulă, în cadrul programelor existente de formare profesională continuă sau prin valorificarea oportunităților de asistență tehnică și suport instituțional oferite în contextul procesului de integrare europeană.

Autoritățile implicate în procedura de consultare administrativă, inclusiv Ministerul Finanțelor, Procuratura Generală, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Serviciul Vamal și Consiliul Concurenței, vor examina solicitările de avizare în cadrul atribuțiilor funcționale existente și în limita resurselor administrative disponibile.

La etapa actuală, nu au fost identificate cheltuieli bugetare suplimentare imediate care să rezulte direct din adoptarea proiectului de lege. Eventualele costuri asociate dezvoltării infrastructurii informaționale și conectării la sistemul BRIS vor fi evaluate și planificate în cadrul procesului de pregătire pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, urmând a fi acoperite din resursele bugetare aprobate, precum și, după caz, din surse de asistență externă disponibile pentru susținerea procesului de armonizare și integrare europeană.

Prin urmare, impactul financiar al proiectului este estimat ca fiind limitat și gradual, majoritatea măsurilor de implementare urmând a fi realizate în limita capacităților instituționale existente, cu integrarea etapizată a eventualelor necesități financiare în procesele ordinare de planificare bugetară ale autorităților responsabile.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul identificat la pct. 4.1 va genera anumite costuri administrative, instituționale și tehnice pentru Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), Agenția Servicii Publice (ASP) și Agenția de Guvernare Electronică (AGE). La etapa actuală, cuantumul exact al acestor costuri nu poate fi estimat cu precizie, întrucât acesta depinde de mai mulți factori tehnici și organizaționali, inclusiv de specificațiile tehnice finale aferente conectării la sistemul european de interconectare a registrelor comerțului (BRIS – Business Registers Interconnection System), de soluțiile informatice ce urmează a fi implementate, precum și de gradul de digitalizare și automatizare a procedurilor administrative care vor fi adoptate de autoritățile competente.

Necesitatea suportării acestor costuri se justifică, pe de o parte, prin obligațiile asumate de Republica Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană și al necesității transpunerii și implementării corespunzătoare a Directivei relevante în legislația națională. Pe de altă parte, aceste investiții sunt justificate prin beneficiile economice și instituționale generate de instituirea cadrului juridic privind reorganizările transfrontaliere, inclusiv prin facilitarea mobilității transfrontaliere a societăților comerciale din Republica Moldova, sporirea atractivității mediului investițional și consolidarea integrării economice a Republicii Moldova în piața unică europeană.

Totodată, o parte din costurile aferente implementării și administrării procedurilor prevăzute de proiectul de lege urmează să fie recuperată prin intermediul taxelor percepute pentru examinarea

cererilor și emiterea actelor administrative corespunzătoare. În acest sens, proiectul stabilește perceperea unei taxe în cuantum de 25.000 lei pentru emiterea certificatului prealabil reorganizării transfrontaliere și a unei taxe de 5.000 lei pentru aprobarea reorganizării transfrontaliere. Sumele respective se varsă la bugetele autorităților competente și sunt suportate de societățile care beneficiază de procedurile reglementate de lege.

Nivelul taxelor propuse este proporțional cu complexitatea procedurilor administrative instituite. În special, cuantumul taxei de 25.000 lei pentru emiterea certificatului prealabil reflectă volumul semnificativ al activităților de verificare și control ce urmează a fi realizate de autoritatea competentă, inclusiv efectuarea controlului de legalitate, analiza eventualelor riscuri de abuz sau fraudă, precum și desfășurarea consultărilor obligatorii cu autoritățile publice implicate în procedură. Prin comparație, în prezent, pentru procedurile de reorganizare internă desfășurate sub supravegherea CNPF se aplică o taxă de 15.000 lei, ceea ce evidențiază gradul sporit de complexitate al reorganizărilor transfrontaliere.

Măsurile de elaborare a actelor normative subordonate, examinarea cererilor, desfășurarea procedurilor de consultare administrativă și instruirea personalului urmează a fi realizate, în principal, în limita resurselor umane și financiare existente ale autorităților competente. Eventualele cheltuieli suplimentare aferente dezvoltării și ajustării sistemelor informaționale, conectării la sistemul BRIS și asigurării interoperabilității tehnice vor fi evaluate și planificate în cadrul proceselor de pregătire pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană și vor putea fi acoperite din alocațiile bugetare aprobate autorităților responsabile, din veniturile încasate din taxele prevăzute de lege, precum și, după caz, din surse de asistență externă disponibile în contextul procesului de integrare europeană.

Având în vedere că proiectul de lege va intra în vigoare la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, autoritățile competente vor dispune de o perioadă suficientă pentru planificarea și integrarea graduală a necesităților financiare și instituționale aferente implementării noilor mecanisme juridice. În consecință, impactul bugetar al proiectului este estimat ca fiind unul limitat și etapizat, fără a genera, la etapa actuală, necesitatea unor alocări imediate suplimentare de la bugetul public național.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

4.3.1. Costurile de conformare

Reorganizarea transfrontalieră reprezintă o operațiune corporativă cu caracter voluntar, inițiată exclusiv la decizia societății implicate. În consecință, societățile comerciale care intenționează să utilizeze mecanismele prevăzute de proiectul de lege vor efectua, în prealabil, propria analiză de oportunitate și de tip cost-beneficiu, ținând cont de avantajele economice și juridice urmărite prin realizarea reorganizării transfrontaliere.

Costurile de conformare aplicabile societăților care decid să inițieze o procedură de reorganizare transfrontalieră sunt următoarele:

1. Costurile aferente elaborării proiectului de reorganizare transfrontalieră (transformare, fuziune sau divizare). Acestea includ, în principal, costurile pentru servicii de consultanță juridică, fiscală și financiară specializată necesare structurării operațiunii și întocmirii documentației aferente. În special, pot fi necesare servicii de evaluare și analiză financiară pentru determinarea raportului de schimb al participațiunilor sociale sau acțiunilor, precum și a prețului de achiziție aferent drepturilor asociaților care exercită dreptul de retragere. Cuantumul acestor costuri va varia în funcție de complexitatea structurii corporative a societății, dimensiunea acesteia și natura operațiunii de reorganizare transfrontalieră propuse.
2. Costurile aferente întocmirii raportului organului executiv adresat asociaților și salariaților. În conformitate cu proiectul de lege, organul executiv al societății va avea obligația de a întocmi un raport explicativ privind implicațiile juridice și economice ale reorganizării transfrontaliere. Elaborarea acestui raport poate genera costuri administrative și de consultanță suplimentare.

Totodată, proiectul prevede exceptarea societăților cu asociat unic de la obligația întocmirii unui asemenea raport, având în vedere lipsa necesității informării unui pluralități de asociați.

3. Costurile aferente întocmirii raportului evaluatorului independent, în condițiile prevăzute de Legea nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare. Aceste costuri sunt determinate de complexitatea activelor și pasivelor societății, de metodologia de evaluare aplicabilă și de amploarea operațiunii de reorganizare. Proiectul de lege stabilește însă anumite excepții de la această obligație, respectiv pentru societățile cu asociat unic sau pentru cazurile în care toți asociații societății renunță în mod expres și în scris la întocmirea raportului evaluatorului.
4. Costurile aferente publicării proiectului de reorganizare transfrontalieră. Publicarea în Registrul de stat al persoanelor juridice (RSPJ) se va realiza la costuri minime, limitate la recuperarea cheltuielilor administrative și tehnice suportate de Agenția Servicii Publice pentru procesarea informației și efectuarea publicării. În cazul publicării proiectului pe pagina web oficială a societății, aceasta nu implică, în mod obișnuit, costuri suplimentare semnificative pentru societate.
5. Taxele administrative aferente examinării cererilor și desfășurării procedurilor administrative prevăzute de proiectul de lege, și anume:
 - a) taxa în cuantum de 25.000 lei pentru emiterea certificatului prealabil reorganizării transfrontaliere, în situația în care Republica Moldova este statul de plecare al societății participante la reorganizare; sau
 - b) taxa în cuantum de 5.000 lei pentru aprobarea reorganizării transfrontaliere, în situația în care Republica Moldova este statul de destinație.
6. Costurile aferente constituirii unor garanții adecvate pentru protecția creditorilor, după caz. Aceste costuri vor interveni doar în situațiile în care societatea acceptă voluntar pretențiile creditorilor privind constituirea unor garanții suplimentare sau atunci când creditorii formulează cereri admisibile în fața autorității competente în cadrul procedurii administrative prevăzute de lege.
7. Costurile aferente procedurii de negociere privind participarea salariaților la conducerea societății, în cazurile expres prevăzute de lege. Aceste costuri pot apărea în special în situațiile în care sunt întrunite condițiile derogatorii privind participarea salariaților și, de regulă, vor fi relevante pentru societățile cu un număr relativ ridicat de angajați. Costurile respective pot include cheltuieli de organizare a negocierilor, consultanță juridică specializată și eventuale costuri administrative aferente implementării mecanismelor convenite.

Per ansamblu, costurile de conformare generate de proiectul de lege sunt justificate prin beneficiile economice și juridice pe care reorganizările transfrontaliere le pot oferi societăților comerciale din Republica Moldova. Aceste beneficii includ, în special, facilitarea accesului la piața unică europeană, posibilitatea utilizării instrumentelor moderne de mobilitate corporativă, optimizarea structurilor corporative și investiționale, consolidarea grupurilor de societăți și facilitarea transferului sau reorganizării activităților economice în cadrul spațiului european.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra salariaților

Proiectul de lege instituie un cadru complex și comprehensiv de protecție a salariaților în contextul reorganizărilor transfrontaliere, prin instituirea unor garanții juridice și procedurale menite să asigure respectarea drepturilor acestora înainte, în timpul și după realizarea operațiunii de reorganizare. Mecanismele de protecție prevăzute de proiect au caracter cumulativ și urmăresc prevenirea afectării nejustificate a drepturilor individuale și colective ale salariaților, inclusiv a drepturilor de participare la conducerea societății, după cum urmează:

1. Dreptul salariaților la informare și consultare prealabilă aprobării proiectului de reorganizare transfrontalieră. În conformitate cu prevederile Codului muncii, inclusiv art. 42¹ și art. 197¹, salariaților sau reprezentanților acestora trebuie să le fie furnizate informații relevante privind reorganizarea propusă și implicațiile acesteia asupra raporturilor de muncă. Totodată, angajatorul are obligația de a desfășura proceduri de consultare cu reprezentanții salariaților anterior adoptării deciziei de aprobare a reorganizării, astfel încât opinia și interesele acestora să poată fi examinate în mod efectiv în cadrul procesului decizional.
2. Obligația întocmirii unei secțiuni distincte dedicate salariaților în cadrul raportului organului executiv al societății. Această secțiune trebuie să conțină informații clare și suficiente privind

consecințele juridice, economice și sociale ale reorganizării transfrontaliere asupra salariaților. În special, raportul trebuie să includă informații referitoare la impactul asupra raporturilor de muncă existente, eventualele modificări substanțiale ale condițiilor de angajare, efectele asupra activității filialelor și alte aspecte relevante pentru protecția intereselor salariaților.

3. Instituirea unui mecanism special de negociere privind participarea salariaților la conducerea societății transformate, rezultate sau beneficiare, în situațiile în care sunt întrunite condițiile derogatorii prevăzute de lege. În cadrul acestui mecanism, salariații beneficiază de dreptul de a negocia modalitățile de menținere sau adaptare a drepturilor lor de participare în structurile de conducere ale societății succesoare. Proiectul de lege stabilește expres că drepturile de participare existente anterior reorganizării continuă să fie protejate și aplicabile până la finalizarea negocierilor sau, după caz, până la aplicarea dispozițiilor legale de referință prevăzute pentru astfel de situații.
4. Asigurarea continuității raporturilor de muncă ca efect al succesiunii universale generate de reorganizarea transfrontalieră. În acest sens, toate drepturile și obligațiile care decurg din contractele individuale și colective de muncă existente la data producerii efectelor reorganizării se transferă de plin drept către societatea succesoare. Transferul operează automat, în temeiul legii, fără a fi necesar acordul individual al salariaților sau încheierea unor noi contracte de muncă, garantând astfel continuitatea raporturilor juridice de muncă și protecția drepturilor dobândite ale salariaților.
5. Instituirea unor măsuri speciale de protecție împotriva reorganizărilor utilizate în scopul eludării drepturilor de participare ale salariaților. În acest sens, proiectul de lege prevede că, pentru o perioadă de 4 ani de la data producerii efectelor reorganizării transfrontaliere, organul executiv al societății succesoare are obligația de a asigura menținerea și protecția drepturilor de participare ale salariaților inclusiv în cadrul oricăror reorganizări ulterioare, indiferent dacă acestea sunt reorganizări interne sau transfrontaliere. Această măsură urmărește prevenirea utilizării succesive a reorganizărilor corporative ca mecanism de diminuare sau eliminare indirectă a drepturilor colective ale salariaților.

Prin ansamblul acestor garanții juridice și procedurale, proiectul de lege urmărește realizarea unui echilibru între necesitatea facilitării mobilității corporative transfrontaliere și obligația de a asigura un nivel adecvat de protecție a drepturilor salariaților, în conformitate cu standardele și principiile dreptului Uniunii Europene în materie.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Implementarea mecanismelor prevăzute de proiectul de lege implică prelucrarea anumitor categorii de date cu caracter personal, în special în contextul publicării proiectului de reorganizare transfrontalieră în Registrul de stat al persoanelor juridice (RSPJ), precum și al schimbului de informații realizat prin intermediul sistemului european de interconectare a registrelor comerțului (BRIS – Business Registers Interconnection System). Datele prelucrate pot include informații referitoare la membrii organelor executive ale societăților participante la reorganizare, asociați, acționari și alte persoane fizice menționate în documentele și actele aferente procedurii de reorganizare transfrontalieră.

Prelucrarea acestor date urmează să fie realizată cu respectarea strictă a cadrului normativ național privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv a prevederilor Legii nr. 195/2024 privind protecția datelor cu caracter personal, care transpune standardele Regulamentului general privind protecția datelor (GDPR). În acest sens, autoritățile competente și celelalte entități implicate în procesul de prelucrare a datelor vor avea obligația de a respecta principiile fundamentale aplicabile prelucrării datelor, inclusiv principiul reducerii la minimum a datelor („data minimisation”), prevăzut la art. 5 alin. (1) lit. c) din lege.

În aplicarea acestui principiu, datele cu caracter personal prelucrate în cadrul procedurilor de reorganizare transfrontalieră trebuie să fie adecvate, relevante și limitate la ceea ce este strict necesar pentru realizarea scopurilor legitime urmărite prin proiectul de lege. Astfel, datele accesate de autoritatea competentă prin intermediul sistemului BRIS vor putea fi prelucrate exclusiv în scopul

examinării și evaluării cererii de reorganizare transfrontalieră, inclusiv pentru efectuarea verificărilor privind existența unor eventuale scopuri abuzive, frauduloase sau de eludare a normelor legale.

Totodată, proiectul de lege prevede limitarea perioadei de stocare a datelor cu caracter personal accesate prin sistemul BRIS. Aceste date vor putea fi păstrate doar pentru perioada necesară adoptării deciziei de către autoritatea competentă sau, după caz, pe durata necesară soluționării unui litigiu aferent procedurii respective. În afara acestor situații, autoritatea competentă nu va putea stoca datele obținute prin intermediul BRIS pentru o perioadă mai îndelungată decât cea strict necesară pentru comunicarea răspunsului către autoritatea competentă solicitantă dintr-un alt stat membru conectat la sistemul BRIS.

Regimul juridic al prelucrării și stocării datelor în cadrul cooperării administrative prin BRIS este conform cu dispozițiile art. 13i din Directiva relevantă a Uniunii Europene, prevederi care au fost deja transpuse în legislația națională prin proiectul de lege paralel privind modificarea unor acte normative. În consecință, proiectul de lege asigură compatibilitatea mecanismelor instituite cu standardele europene în materia protecției datelor cu caracter personal și a cooperării administrative transfrontaliere.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul de lege promovează digitalizarea integrală a procedurilor aferente reorganizărilor transfrontaliere, prevăzând posibilitatea desfășurării întregii proceduri în format electronic, fără necesitatea prezenței fizice a reprezentanților societăților în fața autorităților competente. În acest sens, depunerea cererilor, transmiterea documentelor justificative, comunicarea actelor administrative și schimbul de informații dintre autoritățile implicate urmează să fie realizate prin mijloace electronice și prin utilizarea sistemelor informaționale interoperabile.

De asemenea, proiectul instituie mecanisme de cooperare administrativă digitală prin utilizarea sistemului european de interconectare a registrelor comerțului (BRIS – Business Registers Interconnection System), care permite transmiterea electronică a documentelor, notificărilor și informațiilor între autoritățile competente și registrele statelor membre participante. Utilizarea acestui sistem reduce semnificativ necesitatea circulației documentelor pe suport de hârtie, precum și necesitatea deplasărilor fizice transfrontaliere pentru îndeplinirea formalităților administrative aferente reorganizării.

Prin urmare, implementarea mecanismelor prevăzute de proiectul de lege este susceptibilă să genereze un impact pozitiv asupra mediului, inclusiv prin reducerea consumului de hârtie și a altor resurse materiale utilizate în procedurile administrative tradiționale. Totodată, digitalizarea și desfășurarea la distanță a procedurilor contribuie la diminuarea deplasărilor fizice și, implicit, la reducerea emisiilor asociate transportului, având ca efect diminuarea amprente de carbon generate de activitățile administrative și corporative aferente reorganizărilor transfrontaliere.

În același timp, simplificarea și digitalizarea procedurilor administrative contribuie la reducerea birocrăției și la eficientizarea interacțiunii dintre autoritățile publice și mediul de afaceri, în concordanță cu obiectivele de modernizare administrativă și dezvoltare durabilă promovate la nivel național și european.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Proiectul de lege are relevanță strategică pentru procesul de modernizare a dreptului societar al Republicii Moldova și pentru consolidarea compatibilității cadrului juridic național cu standardele Uniunii Europene în materia mobilității corporative transfrontaliere. Prin instituirea unor proceduri armonizate cu acquis-ul comunitar, proiectul contribuie la crearea unui cadru juridic mai previzibil și mai competitiv pentru desfășurarea activității economice.

Implementarea proiectului este susceptibilă să contribuie la creșterea atractivității Republicii Moldova ca jurisdicție pentru investiții și structurare corporativă, inclusiv pentru grupurile de societăți care desfășoară activități economice în mai multe state. Posibilitatea efectuării reorganizărilor

transfrontaliere în condiții clare și predictibile poate facilita atragerea investițiilor străine, reorganizarea eficientă a grupurilor corporative și dezvoltarea activităților economice cu componentă transfrontalieră.

Totodată, proiectul de lege contribuie la consolidarea securității juridice în cadrul operațiunilor de reorganizare transfrontalieră prin stabilirea expresă a competențelor autorităților implicate, a etapelor procedurale, a termenelor aplicabile și a efectelor juridice ale reorganizării. Reglementarea expresă a acestor aspecte reduce riscurile de incertitudine juridică și contribuie la sporirea încrederii participanților la circuitul civil și comercial.

Proiectul are, de asemenea, un impact instituțional pozitiv prin stimularea dezvoltării cooperării administrative dintre autoritățile Republicii Moldova și autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv prin utilizarea infrastructurii digitale comune reprezentate de sistemul BRIS. Această cooperare poate contribui, pe termen lung, la consolidarea capacităților administrative și tehnice ale autorităților naționale implicate în domeniul dreptului societar și al schimbului transfrontalier de informații.

Din perspectiva mediului de afaceri, proiectul promovează utilizarea unor mecanisme corporative moderne și flexibile, care permit adaptarea structurilor juridice și operaționale ale societăților la necesitățile economice ale pieței europene. În același timp, prin măsurile de protecție instituite pentru creditori, salariați și asociați minoritari, proiectul urmărește menținerea unui echilibru adecvat între libertatea de stabilire a societăților și necesitatea protejării intereselor legitime ale persoanelor afectate de reorganizare.

În ceea ce privește impactul asupra autorităților publice, implementarea proiectului poate accelera procesele de digitalizare administrativă și interoperabilitate instituțională, inclusiv prin modernizarea sistemelor informaționale și standardizarea schimbului electronic de date. Aceste evoluții sunt compatibile cu obiectivele generale de transformare digitală a administrației publice și de reducere a sarcinilor administrative pentru mediul de afaceri.

Nu în ultimul rând, proiectul de lege are un rol important în pregătirea cadrului normativ național pentru participarea Republicii Moldova la mecanismele pieței interne a Uniunii Europene, contribuind la alinierea practicilor administrative și juridice naționale la standardele aplicabile în statele membre și la facilitarea integrării economice europene.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege face parte din categoria actelor normative elaborate și aprobate în scopul armonizării legislației naționale cu legislația Uniunii Europene. Acesta are ca obiect transpunerea în legislația națională a prevederilor relevante ale dreptului Uniunii Europene în materia reorganizărilor transfrontaliere ale societăților comerciale și asigură transpunerea art. 86a–86t, art. 118–134 și art. 160a–160u din Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (text codificat), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 169/46 din 30 iunie 2017, astfel cum a fost modificată substanțial prin Directiva (UE) 2019/2121.

În conformitate cu cerințele art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și ale Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, pentru proiectul de lege a fost elaborat Tabelul de concordanță aferent actului juridic al Uniunii Europene supus transpunerii.

Prin conținutul său, proiectul urmărește asigurarea compatibilității cadrului normativ național cu standardele și mecanismele juridice aplicabile în statele membre ale Uniunii Europene în domeniul mobilității corporative și al reorganizărilor transfrontaliere ale societăților de capital.

În vederea realizării transpunerii complete și efective a actelor juridice ale Uniunii Europene, proiectul de lege instituie un cadru normativ nou care reglementează:

- procedurile aplicabile reorganizărilor transfrontaliere ale societăților pe acțiuni și ale societăților cu răspundere limitată;
- competențele autorităților naționale implicate în examinarea și aprobarea reorganizărilor transfrontaliere;
- mecanismele de protecție a asociațiilor, creditorilor și salariaților;
- procedurile de cooperare administrativă și schimb de informații între autoritățile competente și registrele statelor participante;
- utilizarea sistemului european de interconectare a registrelor comerțului (BRIS – Business Registers Interconnection System);
- mecanismele de control de legalitate și evaluare antiabuz aplicabile reorganizărilor transfrontaliere.

Pentru asigurarea implementării efective a normelor transpuse, vor fi necesare și anumite măsuri normative subsecvente, inclusiv elaborarea și aprobarea actelor normative departamentale ale autorităților competente. În special:

Comisia Națională a Pieței Financiare va trebui să adopte regulamentul privind procedura de emitere a certificatului prealabil reorganizării transfrontaliere și procedura de aprobare a reorganizării transfrontaliere pentru societățile pe acțiuni;

Agenția Servicii Publice va trebui să adopte regulamentul privind procedurile aplicabile societăților cu răspundere limitată și să stabilească mecanismele tehnice și administrative necesare operării modificărilor în Registrul de stat al persoanelor juridice;

Agenția de Guvernare Electronică va trebui să asigure cadrul tehnic și de interoperabilitate necesar conectării autorităților naționale la sistemul BRIS.

Totodată, implementarea deplină a proiectului presupune corelarea acestuia cu alte acte normative naționale relevante, inclusiv cu legislația în domeniul societăților comerciale, protecției datelor cu caracter personal, semnăturii electronice, digitalizării serviciilor publice și cooperării administrative internaționale.

Proiectul de lege este compatibil cu obiectivele de armonizare legislativă asumate de Republica Moldova în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană și contribuie la apropierea cadrului juridic național de acquis-ul comunitar în domeniul dreptului societar, al libertății de stabilire și al mobilității corporative transfrontaliere.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Pentru asigurarea implementării depline și efective a dispozițiilor dreptului Uniunii Europene transpuse prin prezentul proiect de lege, este necesară instituirea și/sau ajustarea unui set de măsuri normative interne, de natură primară și secundară, care să asigure funcționalitatea mecanismelor juridice și administrative privind reorganizările transfrontaliere ale societăților comerciale.

În acest sens, cadrul normativ național va fi completat și corelat prin adoptarea și/sau modificarea actelor normative subsecvente, precum și prin dezvoltarea reglementărilor administrative aplicabile autorităților competente implicate în procedurile de reorganizare transfrontalieră.

În mod concret, măsurile normative necesare includ:

1. Adoptarea actelor normative secundare de către autoritățile competente, în vederea detaliării procedurilor prevăzute de lege și a stabilirii mecanismelor operaționale de aplicare.

În acest sens:

a) Comisia Națională a Pieței Financiare va elabora și aproba actul normativ privind procedura de emitere a certificatului prealabil al reorganizării transfrontaliere, precum și procedura de aprobare a reorganizării transfrontaliere aplicabile societăților pe acțiuni;

b) Agenția Servicii Publice va elabora și aproba cadrul normativ intern privind procedurile aplicabile societăților cu răspundere limitată, inclusiv regulile de înregistrare, modificare și radiere din Registrul

de stat al persoanelor juridice, precum și condițiile de publicare a informațiilor aferente reorganizărilor transfrontaliere;

c) Agenția de Guvernare Electronică va asigura adoptarea și implementarea soluțiilor tehnice și procedurale necesare pentru realizarea interoperabilității sistemelor informaționale naționale cu sistemul european de interconectare a registrelor comerțului (BRIS – Business Registers Interconnection System).

2. Ajustarea cadrului normativ conex, în vederea asigurării coerenței legislative și a eliminării eventualelor suprapuneri sau contradicții între actele normative incidente.

În acest sens, vor fi necesare corelări cu legislația privind societățile comerciale, registrul de stat al persoanelor juridice, semnătura electronică și serviciile publice digitale, precum și cu reglementările în domeniul protecției datelor cu caracter personal și al cooperării administrative internaționale.

3. Dezvoltarea cadrului tehnic și instituțional de implementare, inclusiv prin reglementarea procedurilor interne de cooperare interinstituțională între autoritățile competente și autoritățile consultate în cadrul procedurilor de reorganizare transfrontalieră, astfel încât să fie asigurată aplicarea unitară a mecanismelor de control de legalitate, evaluare antiabuz și consultare obligatorie.

4. Asigurarea interoperabilității și conectivității la nivel european, prin adoptarea măsurilor normative și tehnice necesare conectării sistemelor naționale la platforma BRIS, inclusiv stabilirea standardelor de securitate, protecție a datelor și schimb de informații între autoritățile implicate.

În ansamblu, aceste măsuri normative sunt indispensabile pentru crearea unui cadru juridic intern complet funcțional, care să permită aplicarea efectivă a legislației Uniunii Europene transpuse și să asigure funcționarea coerentă a mecanismelor de reorganizare transfrontalieră în Republica Moldova.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În vederea respectării prevederilor art. 8 și art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și în conformitate cu pct. 177 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, elaborarea prezentului proiect de lege a fost inițiată concomitent cu plasarea, pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării (<https://mded.gov.md>), la compartimentul „Transparență decizională”, rubrica „Anunțuri privind consultări publice” (<https://mded.gov.md/anunturi/anunt-privind-initierea-procedurii-de-elaborare-a-proiectului-legii-cu-privire-la-transformarile-fuziunile-si-divizarile-transfrontaliere-alinierea-legislatiei-nationale-la-prevederile-legislatiei-u/>), precum și pe platforma www.particip.gov.md https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15878 a anunțului privind inițierea procedurii de elaborare a proiectului legii cu privire la transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere (alinierea legislației naționale la prevederile legislației Uniunii Europene privind reglementarea operațiunilor transfrontaliere ale societăților comerciale, în conformitate cu Directiva (UE) 2017/1132) prin care s-a solicitat implicarea subiecților interesați în vederea prezentării propunerilor și recomandărilor.

Suplimentar, la data de 2 martie 2026, a fost organizată o ședință de lucru cu reprezentanții instituțiilor vizate, având ca obiect examinarea în detaliu a soluțiilor normative propuse prin proiectul de lege privind reorganizările transfrontaliere ale societăților comerciale, inclusiv a mecanismelor de autorizare, a etapelor procedurale și a efectelor juridice ale operațiunilor de transformare, fuziune și divizare transfrontalieră.

În cadrul ședinței au fost analizate prevederile proiectului referitoare la competențele autorităților naționale implicate, modul de exercitare a controlului de legalitate și a evaluării antiabuz, condițiile de emitere a certificatului prealabil și de aprobare a reorganizării, precum și interacțiunea dintre autoritățile competente și autoritățile consultate în procedura administrativă. De asemenea, au fost examinate dispozițiile privind protecția asociațiilor, creditorilor și salariaților, inclusiv garanțiile procedurale instituite pe parcursul întregului proces de reorganizare.

Totodată, au fost discutate prevederile privind digitalizarea integrală a procedurilor și utilizarea sistemului BRIS pentru schimbul de informații transfrontaliere, precum și implicațiile juridice ale succesiunii universale asupra raporturilor juridice ale societății reorganizate. În acest context, s-a evidențiat necesitatea asigurării coerenței între mecanismele naționale de implementare și cerințele dreptului Uniunii Europene în materie de mobilitate corporativă.

La data de 07.05.2026, suplimentar a avut loc o ședință de lucru în format online cu Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), având ca obiect examinarea detaliată a prevederilor proiectului de lege privind reorganizările transfrontaliere ale societăților comerciale, cu accent pe mecanismele procedurale și instituționale aplicabile societăților pe acțiuni autohtone.

În cadrul ședinței au fost analizate dispozițiile proiectului referitoare la procedura de emitere a certificatului prealabil al reorganizării transfrontaliere și la procedura de aprobare a reorganizării, inclusiv condițiile de exercitare a controlului de legalitate și evaluării antiabuz de către autoritatea competentă. Totodată, au fost discutate aspectele privind interacțiunea CNPF cu celelalte autorități publice implicate în procedura de consultare, precum și necesitatea asigurării unui flux procedural coerent și predictibil în aplicarea mecanismelor de reorganizare transfrontalieră.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1), (2),(3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi transmis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și va fi supus consultărilor publice. Totodată, în vederea respectării cerințelor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și pe portalul www.particip.gov.md.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația UE, în conformitate cu art. 35 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, fiind emisă Declarația de compatibilitate].

Informația referitoare la concluziile aferente expertizei de compatibilitate va fi inclusă după recepționarea declarației de compatibilitate.

Totodată, conform prevederilor art.36 și 37 din Legea nr.100/2017, proiectul de lege va fi supus expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție și expertizei juridice din partea Ministerului Justiției.

Informația referitoare la concluziile aferente expertizei anticorupție și expertizei juridice va fi inclusă după recepționarea concluziilor respective.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de act normativ este corelat cu prevederile actelor normative în vigoare cu care se află în conexiune, iar soluțiile normative propuse nu afectează concepția generală și nici caracterul unitar al cadrului juridic național. Reglementările incluse în proiect sunt concepute astfel încât să se integreze în mod coerent în sistemul de drept existent, asigurând continuitatea și stabilitatea acestuia, concomitent cu introducerea unui cadru juridic nou, special și autonom aplicabil reorganizărilor transfrontaliere ale societăților comerciale.

Din punct de vedere al tehnicii legislative, proiectul de lege este configurat ca o lege organică de sine stătătoare, care nu operează modificări directe asupra altor acte normative, ci instituie un regim juridic autonom și complet pentru reglementarea operațiunilor de transformare, fuziune și divizare transfrontalieră a societăților de capital. Această opțiune legislativă corespunde modelelor consacrate la nivelul unor state membre ale Uniunii Europene, precum Germania, unde reglementarea este cuprinsă în Cartea VI a Umwandlungsgesetz, introdusă prin UmRUG din 2023, Estonia, unde regimul a fost dezvoltat prin amendamentele din 2023 la legislația societară, precum și România, unde cadrul juridic aplicabil se regăsește în Capitolele IV–VI ale Titlului VI din Legea nr. 31/1990, introduse prin Legea nr. 222/2023.

Modificările de corelare necesare în alte acte normative relevante, inclusiv Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni și Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, în special cu referire la regulile privind cvorumul și majoritatea necesară pentru aprobarea reorganizărilor transfrontaliere, precum și la includerea în registrul de stat a mențiunilor specifice acestor operațiuni, au fost prevăzute în proiectul de lege paralel privind modificarea unor acte normative în domeniul dreptului societăților comerciale, promovat în aceeași perioadă de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării.

Proiectul de lege nu presupune abrogarea unor acte normative în vigoare, cu excepția eventualelor acte normative subsecvente sau de ordin secundar adoptate de autoritățile competente, inclusiv

Comisia Națională a Pieței Financiare și Agenția Servicii Publice, care vor fi supuse procesului de ajustare și aliniere la noile prevederi legale.

Intrarea în vigoare a proiectului este condiționată de data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, ceea ce asigură un interval adecvat pentru pregătirea instituțională și tehnică necesară implementării efective a noului cadru juridic.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Proiectul de lege este corelat cu prevederile actelor normative în vigoare cu care se află în conexiune, fiind conceput astfel încât să asigure coerența și compatibilitatea cu cadrul juridic existent, fără a afecta concepția generală sau caracterul unitar al acestuia. Reglementările propuse se integrează în mod sistemic în arhitectura legislativă națională, contribuind la dezvoltarea unui mecanism juridic special aplicabil reorganizărilor transfrontaliere ale societăților comerciale.

Implementarea efectivă a proiectului va necesita adoptarea unor acte normative subsecvente de natură procedurală de către autoritățile competente, în vederea operaționalizării noilor mecanisme instituite. În acest sens, Comisia Națională a Pieței Financiare va elabora și aproba regulamentele de procedură aplicabile societăților pe acțiuni autohtone, iar Agenția Servicii Publice va elabora și aproba regulamentele de procedură aplicabile societăților cu răspundere limitată autohtone, inclusiv cu privire la desfășurarea procedurilor de înregistrare, modificare și radiere în cadrul reorganizărilor transfrontaliere.

Totodată, implementarea proiectului presupune modernizarea și adaptarea sistemelor informaționale ale Registrului de stat al persoanelor juridice (RSPJ), astfel încât acestea să permită gestionarea operațiunilor de reorganizare transfrontalieră și publicarea informațiilor aferente, precum și asigurarea interoperabilității cu sistemul european de interconectare a registrelor comerțului (BRIS – Business Registers Interconnection System). Acest proces va fi realizat în coordonare cu Agenția de Guvernare Electronică, responsabilă de asigurarea infrastructurii tehnice și a standardelor de interoperabilitate necesare.

Perioada de timp până la aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, moment la care proiectul de lege urmează să intre în vigoare, oferă un interval suficient pentru pregătirea instituțională, normativă și tehnică a autorităților implicate. Acest termen permite dezvoltarea capacităților administrative necesare, elaborarea actelor normative subsecvente, modernizarea sistemelor informaționale și realizarea conectării la sistemul BRIS, în vederea asigurării implementării eficiente și conforme a noului cadru juridic..

Secretar de stat

Natalia SELEVESTRU